روزنه

تغییر نظام حکومتی و ضرورت پاسخ به چند پرسش مهم

دکتر حسن وکیلیان
عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی

● این روزها بار دیگر موضوع تغییر نظام حکومتی در عرصه عمومی مطرح شده است و برخلاف سال ۶۸ که اصلاح قانون اساسی انجام شد، این بار به لطف فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی شخصیت‌ها و طیف‌های مختلف سیاسی و اقشار مختلف پیرامون آن بحث و اظهارنظر می‌کنند. یکی از مهم‌ترین دلایل مخالفان نظام پارلمانی، فقدان ساختارهای اساسی متناسب با نظام پارلمانی مانند احزاب سیاسی نهادینه‌شده است. اما لازم است ابعاد دیگر این موضوع نیز مورد توجه قرار گیرد و به برخی پرسش‌های بنیادین دراین‌باره پاسخ داده شود.

نخست؛ دغدغه نوع نظام حکومتی وقتی معنادار است که پیش‌تر تکلیف نظام سیاسی با ماهیت رژیم سیاسی تا حدودی معلوم باشد. به هر حال انواع نظام‌های حکومتی اعم از ریاستی، پارلمانی و مختلط، اشکال متفاوت نظریه تفکیک قوا هستند و تفکیک قوا شرط ضروری نظام‌های مشروطه است. همین‌جا تأکید می‌شود که مقصود از تفکیک قوا فقط ایجاد سه قوه نیست بلکه علاوه بر آن مقصود آن است که هریک از قوا نتوانند به‌تنهایی در حوزه صلاحیت خود تصمیم بگیرند. به عبارت دیگر مهم‌ترین بحث در طراحی نظام‌های حکومتی برقراری توازن میان دو مطلوب رقیب یعنی حقانیت دموکراتیک و کارآمدی است. اکنون طرفداران تغییر نظام حکومتی باید توضیح دهند چگونه می‌خواهند میان این دو مطلوب اغلب گاه متزاحم، توازن برقرار کنند؟

دوم؛ در انتخاب نوع نظام‌های حکومتی علاوه بر زمینه‌ها باید به پیامدها نیز توجه شود. موضوع صرفا به وجود یا فقدان زمینه‌ها ختم نمی‌شود و انتخاب نوع نظام حکومتی پیامدهایی نیز برای ساختارهای کلان دارد که گرچه ممکن است منظور نظر طراحان نظام حقوق اساسی نباشند ولی با انتخاب هرکدام از آنها خواه ناخواه به بار می‌آیند. برای مثال انتخاب نوع نظام حکومتی می‌تواند منجر به کاهش یا افزایش مشارکت سیاسی شود و در جایی که یک نظام سیاسی با بحران مشارکت سیاسی دست به گریبان است، این انتخاب می‌تواند سرنوشت‌ساز باشد. اکنون این پرسش مطرح است که زمینه‌ها و پیامدهای تغییر نظام حکومتی در ایران در کجا مورد بررسی قرار گرفته است؟

سوم؛ تغییر ساختارهای حقوق اساسی همچون دست‌بردن در بنیان‌ها و اساس یک بناست. همان‌طور که عقلای عالم بنیان‌ها را به هر بهانه‌ای دستخوش تغییر نمی‌کنند مگر اینکه دلیل و توجیه کافی و ضروری برای آن داشته باشند، ساختارهای حقوق اساسی را نیز نمی‌توان بدون دلیل و توجیه متقن دگرگون کرد. اکنون این پرسش مطرح است که کدام دلیل یا ضرورت تغییر نظام حکومتی فعلی را توجیه می‌کند؟ با بررسی مشروح مذاکرات مجلس بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ به نظر می‌رسد دلایل و توجیهات کافی برای حذف سمت نخست‌وزیری وجود نداشت. اکنون بجاست با توجه به این تجربه تاریخی بار دیگر از شتابزدگی پرهیز شود. لازم است پیشنهاددهندگان حذف سمت ریاست‌جمهوری و احیای سمت نخست‌وزیری دلایل و توجیهات خود را ارائه کنند تا به اندازه کافی پیرامون موجه‌بودن آنها بحث شود. واضح است که چنین تغییری نیازمند ایجاد اجماع در میان مجموع نیروهای سیاسی است نه جمع قلیلی از نخبگان.

چهارم؛ مسئله انتخاب نظام‌های حکومتی فقط وجود یا نبود نخست‌وزیر یا رئیس‌جمهور نیست بلکه نوع نظام انتخاباتی، نوع نظام حزبی، آیین‌ها، عرف‌ها و رویه‌های تصمیم‌گیری درون هر یک از قوای مقننه و مجریه، نحوه شکل‌گیری کابینه و نسبت وزرا با بالاترین مقام اجرائی، جایگاه فراکسیون‌ها، گروه‌ها و احزاب سیاسی درون پارلمان و نقش آنها در اعمال کارکردهای عمده پارلمان و نظایر آن نیز باید با یکدیگر سازگاری کافی داشته باشند. طرفداران تغییر نظام حکومتی آیا به سازگاری این اجزا و عناصر نیز اندیشیده‌اند؟ آیا آنها فقط درصدد حذف سمت ریاست‌جمهوری و ایجاد سمت نخست‌وزیری هستند یا به روابط این اجزا و عناصر نیز اندیشیده‌اند؟

پنجم؛ حرکت به سمت نظام پارلمانی در جایی میسر است که پارلمان قلب تپنده نظام سیاسی در یک جامعه سیاسی معین باشد. این به آن معناست که جایگاه پارلمان تأثیر مستقیم بر موقعیت نخست‌وزیر و کابینه دارد. طرفداران نظام پارلمانی باید پاسخ دهند که آیا پارلمان در ایران در ساختار نظام سیاسی از چنین جایگاه بالقوه‌ای برخوردار است که به‌تنهایی بار تأمین حقانیت دموکراتیک نظام سیاسی را به دوش بکشد؟ با توجه به ویژگی‌های منحصربه‌فرد رژیم سیاسی ایران آیا اساسا می‌توان چنین جایگاهی را برای پارلمان در نظر گرفت؟ تغییر ساختارهای سیاسی در صورت بروز ضرورت، بسیار لازم و سودمند است اما اگر برای پاسخ به معضلات عاجل سیاسی باشد، بی‌تردید منجر به آسیب‌دیدن و سستی کل ساختار نظام سیاسی می‌شود. ضرورت تغییر ساختارهای یک نظام سیاسی بر اثر بحث و گفت‌وگوی کافی در عرصه عمومی و اجماع میان نیروهای سیاسی آشکار می‌شود و از این حیث به نظر می‌رسد انتخاب نوع نظام حکومتی هنوز در ابتدای راه قرار دارد.

politics@sharghdaily.ir

در دیدار جهانگیری با نخست‌وزیر ارمنستان مطرح شد

آمادگی ارمنستان برای رفع موانع تجاری با ایران

عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری

روز گذشته، «کارن کاراپتیان»، نخست‌وزیر ارمنستان برای سفری دو روزه به ایران آمد. اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهوری در مجموعه کاخ سعدآباد از کاراپتیان استقبال کرد و معاون اول رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیر ارمنستان با یکدیگر درباره مناسبات دوجانبه و تحولات منطقه‌ای گفت‌وگو کردند. جهانگیری با تأکید بر اینکه ارمنستان به‌عنوان یکی از کشورهای همسایه، از جایگاه خاصی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران برخوردار است گفت: «ایران برای گسترش روابط و توسعه همکاری‌ها با کشورهای همسایه ازجمله ارمنستان هیچ سقف و محدودیتی قائل نیست». او در مذاکرات مشترک هیئت‌های ایران و ارمنستان گفت: «عضویت ارمنستان در اتحادیه اوراسیا و ارتباط نزدیک این اتحادیه با اتحادیه اروپا ظرفیت خوبی برای توسعه روابط دو کشور است». جهانگیری با اشاره به سفر خود به ارمنستان که حدود دو سال پیش انجام شد، گفت: «در این سفر مذاکراتی برای افزایش مبادلات تجاری دو کشور و رساندن آن به سقف یک میلیارد دلار صورت گرفت اما گزارش‌ها نشان می‌دهد که همچنان موانعی بر سر راه افزایش مبادلات تجاری دو کشور وجود دارد و پیشرفت کارها متناسب با برنامه‌ها نبوده است». معاون اول رئیس‌جمهور از منطقه آزاد ارس که در نزدیکی مرزهای ارمنستان واقع شده است، به‌عنوان فرصتی مناسب برای ارتباط هرچه‌بیشتر تجار و بازرگانان دو کشور یاد کرد و گفت: «از طریق ارتباط بخش خصوصی دو کشور و نیز استفاده از فرصت مناطق آزاد اقتصادی در ایران و ارمنستان، مبادلات تجاری با هزینه‌های کمتری انجام خواهد شد». او فعالیت در زمینه گاز، برق، کشاورزی، صنایع تبدیلی، خدمات فنی و مهندسی و حمل‌ونقل را ازجمله زمینه‌های همکاری مشترک دو کشور برشمرد و گفت: «کمیسیون مشترک همکاری‌های دو کشور باید به‌طور فعال تشکیل شود و نقشه راه همکاری‌های فی‌مابین را فعال کند». جهانگیری با اشاره به توانمندی و تجربه شرکت‌های ایرانی در زمینه احداث راه و خطوط ریلی گفت: «شرکت‌های ایرانی آمادگی دارند در مناقصات پروژه‌های ارمنستان شرکت کنند و پروژه‌ها را با هزینه‌های کمتری نسبت به شرکت‌های خارجی اجرا کنند». معاون اول رئیس‌جمهور لغو روادید میان دو کشور را گامی مؤثر در افزایش سفرهای متقابل گردشگری میان ایران و ارمنستان دانست و افزود: «توسعه گردشگری میان دو کشور علاوه بر معرفی آداب، فرهنگ و رسوم دو کشور می‌تواند توسعه روابط تجاری را تسهیل کند». او با اشاره به اینکه ایران و ارمنستان در مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی همکاری‌های خوب و سازنده‌ای دارند، از رأی مثبت ارمنستان درخصوص حقوق بشر در ایران قدردانی کرد و گفت: «متأسفانه کشورهایی که بزرگ‌ترین ناقضان حقوق بشر هستند به ما اتهام نقض حقوق بشر را وارد می‌کنند». جهانگیری بابیان اینکه گفت‌وگوهای ایران با قدرت‌های جهانی بر سر مسائل هسته‌ای دو دستاورد بزرگ داشت، تصریح کرد: «یکی از این دستاوردها حقانیت ایران برای استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای بود و پایبندی ایران به مقررات بین‌المللی را به اثبات رساند». معاون اول رئیس‌جمهور افزود: «دستاورد دوم این بود که این مذاکرات نشان داد اگر در مناقشات مختلف، طرف‌های درگیر گفت‌وگوها را بر اساس روش‌های برد- برد دنبال کنند، می‌توانند بر مسائل و مناقشات غلبه کنند و حل پیچیده‌ترین مسائل از طریق گفت‌وگوهای مسالمت‌آمیز امکان‌پذیر است و نیازی به تهدید، تحریم و این‌گونه مسائل وجود ندارد. اگر قدرت‌های خارج از منطقه دست از دخالت‌ها بردارند، کشورهای منطقه خود قادر هستند که بحران‌ها را حل‌وفصل کنند». بعد از آن نخست‌وزیر ارمنستان نیز در این نشست ضمن برشمردن برخی پروژه‌های مشترک میان دو کشور و تأکید بر لزوم رفع موانع پیش‌روی اجرای این پروژه‌ها گفت: «ارمنستان علاقه‌مند است که شرکت‌های ایرانی بیش‌ازپیش در این کشور فعالیت کنند». کارن کاراپتیان افزود: «ایجاد کریدورهای حمل‌ونقل میان دو کشور از اهمیت فراوانی برخوردار است و ارمنستان آمادگی دارد همکاری‌های لازم را در این زمینه برای کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل و بهبود تجارت میان دو کشور به انجام برساند». او بر لزوم تأسیس یک شرکت مشترک تجاری میان ایران و ارمنستان تأکید کرد و گفت: «با ایجاد شرکت تجاری مشترک، صادرات و واردات و حمل‌ونقل میان دو کشور تسهیل و روابط تجاری بهبود خواهد یافت». نخست‌وزیر ارمنستان با اشاره به سخنان معاون اول رئیس‌جمهور کشورمان درباره همکاری در حوزه محیط زیست و حفاظت از رود ارس اظهار کرد: این موضوع می‌تواند در دستور کار کمیسیون مشترک همکاری‌های دو کشور قرار گیرد تا نقطه نظرات طرفین و راهکارهای حل این مسئله بررسی شود. بعد از پایان نشست رسمی، معاون اول رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیر ارمنستان، نشستی مطبوعاتی برگزار کردند. آنها در نشست مطبوعاتی مشترک بر پایداری مناسب و روابط ایران و ارمنستان، ارتقای سطح همکاری تهران و ایروان در زمینه اقتصادی، سیاسی و فرهنگی تأکید کردند. جهانگیری با بیان اینکه منطقه آزاد تجاری ارس در ایران و منطقه آزاد اقتصادی غرق در ارمنستان فرصت خوبی برای تجار و فعالان اقتصادی دو کشور است تا مشارکت جدی‌تری در سرمایه‌گذاری و مبادلات تجاری داشته باشند، خبر داد که اسناد و یادداشت تفاهم همکاری که امروز میان دو کشور به امضا رسید، می‌تواند به توسعه مناسبات فی‌مابین کمک کند.

امضای ۳ یادداشت تفاهم میان ایران و ارمنستان

در این دیدار سه یادداشت تفاهم و سند همکاری میان ایران و ارمنستان امضا شد. موافقت‌نامه همکاری در زمینه دامپزشکی و بهداشت دام، برنامه مبادلات فرهنگی و هنری و یادداشت تفاهم همکاری میان معاونت علمی و فناوری ایران و وزارت توسعه اقتصادی و سرمایه‌گذاری ارمنستان اسنادی بودند که از سوی وزرا و مقامات دو کشور در حضور دکتر جهانگیری و کارن کاراپتیان به امضا رسید. محمود حجتی، سیدعباس صالحی و سورنا ستاری از طرف ایران این یادداشت‌های همکاری را امضا کردند.

نظام پارلمانی بود، احمدی‌نژاد برکنار می‌شد

محمدمهدی عبدخدایی: اگر نظام ما پارلمانی بود، به‌راحتی احمدی‌نژاد را استیضاح و برکنار می‌کرد؛ ولی چون ریاستی بود، قدرت لازم را برای این کار نداشت. امام می‌گفت مجلس باید در رأس امور باشد و با نظام پارلمانی این فکر ممکن‌تر می‌شود. (ایرنا)

عده‌ای دنبال نظام سکولاریستی هستند

احمد جنتی: امروز برخی در داخل و عده‌ای در خارج به دنبال این هستند که یک نظام سکولاریستی در ایران برپا کنند و انقلاب را از درون تهی کنند؛ اما دیدیم که شهدایی مثل حججی سرش را فدا می‌کند. دشمن از همین روحیه شهادت‌طلبی می‌ترسد. (ایسنا)

فضای مجازی نیازمند درمان اورژانسی

منتظری، دادستان کل کشور: وقتی بیماری حال بدی دارد، با اورژانس تماس می‌گیرند تا او را مداوا کنند. امروز، فضای مجازی همین حال را دارد و نیازمند درمان اورژانسی است. اگر به صورت فوری و اورژانسی به درمان آن نپردازیم، ما را می‌کشد. (میزان)

مرخصی اجباری عضو زرتشتی شورای شهر یزد

ادامه از صفحه اول

چرا که به ویژه در شرایط حاضر کشور بیش از هر زمان دیگری به همگرایی و همبستگی و انسجام اجتماعی نیاز دارد و از سوی دیگر در چارچوب فصل سوم قانون اساسی حقوق ملت برای همه ایرانیان اعم از مقیم داخل یا خارج از کشور و فارغ از جنسیت و سن و قومیت و مذهب باید محقق شود.» مولاوردی همچنین تأکید کرده «به لحاظ حقوقی و قانونی هیچ منعی برای انتخاب و ادامه فعالیت عضو زرتشتی منتخب مردم یزد در شورای آن شهر وجود ندارد. افزون بر قوانین موجود، منشور حقوق شهروندی ابلاغی رئیس جمهور نیز بر این موضوع تأکید داشته و بر آن مهر تأیید می‌زند.» سیدابوالفضل موسوی‌بیوکی، نماینده یزد، اما دغدغه دیگری دارد «مسلمانان و زرتشتی‌ها در یزد تفکیک‌ناپذیرند. به‌جز برخی مراسم خاص، ما در اغلب مراسم کنار هم هستیم، از عزاداری سیدالشهدا گرفته تا شادی‌ها و غم‌هایمان. یادمان نرود که مسلمانان شهر یزد هم به سپنتا نیکنام رأی دادند». علیرضا رحیمی، نماینده تهران نیز، می‌گوید: «در وضعیتی که در شهرهایی مثل تهران و اصفهان و یزد به‌طور تاریخی اقلیت‌ها صاحب تاریخ و جغرافیا و ریشه و اصالت فرهنگی هستند، رویکرد محدودسازی فعالیت‌های اجتماعی آنها کج‌پنداری و انحراف آشکار از قانون اساسی است».او با تأکید بر اینکه مجلس مباحث حقوقی این پرونده را پیگیری خواهد کرد، تأکید کرده: «از همان ابتدا نظرم این بود که این پرونده تشخیص مصلحتی است و باید به مجمع برود تا تصمیم درست درباره‌اش گرفته شود. چون این تصمیم به‌واقع با مصلحت نظام سروکار دارد. در شرایط خیلی بدی هستیم. شهر یزد در شرایطی به عنوان یک شهر جهانی در فهرست یونسکو ثبت شده که بخش عمده این ثبت جهانی ریشه در بُعد برخورد تمدن‌ها در یزد دارد. زندگی مسالمت‌آمیز با زرتشتی‌ها بخش مهمی از این زیست است که در پرونده جهانی ثبت شهر یزد در یونکسو نیز مورد تأکید قرار گرفته است».دستیار ویژه حسن روحانی در امور حقوق شهروندی نیز تأکید دارد «به لحاظ حقوقی و قانونی هیچ منعی برای انتخابات افرادی از اقلیت‌های مذهبی به‌رسمیت‌شناخته‌شده در قانون اساسی وجود ندارد. سوای قوانین موجود، منشور حقوق شهروندی نیز بر لزوم حفظ حقوق اقلیت‌های دینی و تلاش برای توسعه حضور آنها در ارکان سیاسی و اجتماعی تأکید دارد». غلامعلی سفید، رئیس شورای شهر یزد نیز، به ایسنا گفته: «تلاش می‌کنیم در رأی قطعی مشکل حل شود. فرماندار یزد با صدور ابلاغی حکم تعلیق موقت عضویت سپنتا نیکنام، عضو زرتشتی شورای اسلامی شهر یزد را صادر کرده است. این حکم روز گذشته به شورای شهر یزد ابلاغ شده و از طرفی سپنتا نیکنام هم به‌مدت ۱۵ روز به مرخصی رفته است». به گفته او «با توجه به تبعات سیاسی داخلی و خارجی که لغو عضویت عضو زرتشتی شورای شهر یزد می‌تواند برای کشور ایجاد کند، تلاش می‌کنیم در این فرصت ۱۵روزه، با رایزنی با مسئولان کشور، شرایط تغییر حکم را ایجاد کنیم».

تفسیری از سخنان امام خمینی

سپنتا نیکنام مورد وثوق مردم یزد است. چه مسلمان و چه زرتشتی. هم در شورای شهر پیشین حضور داشته و هم در شورای کنونی شهر یزد. رئیس کمیسیون برنامه و بودجه است و به گفته نماینده شهر یزد، جوانی است متخصص که مردم به او اعتماد کرده‌اند و او هم در کارش درخشیده. سیدابوالفضل موسوی‌بیوکی به «شرق» می‌گوید: «مسئله را نباید سیاسی تحلیل کرد. این ماجرا کاملا یک قرائت حقوقی متفاوت از دو دیدگاه متفاوت است. ما قانونی داریم که اگر شورای نگهبان مفاد قانونی را تصویب کرده دیگر قابل تغییر نیست. درعین‌حال در آیین‌نامه داخلی شورای نگهبان آمده که اگر شورای نگهبان در ارتباط با موازین شرعی دوباره به نتیجه رسید باید در آن قانون خاص اعلام نظر کنیم و این نظر نیز نافذ است. حضور افراد اقلیت‌های مورد تأیید قانون اساسی در مجلس برحسب قانون مشکلی ندارد. ولی در ارتباط با شورای اسلامی شهرها این را ایراد گرفته‌اند. برخی به فرمایش حضرت امام ارجاع داده‌اند، جایی که ایشان گفته در شهرهای اسلامی که اکثریت مردمش مسلمان‌اند، اقلیت‌های مذهبی نمی‌توانند در امور ریاستی حضور داشته باشند. در مجلس مسیر به شکلی است که شورای نگهبان قوانین را با موازین شرع تطبیق می‌دهد اما دلیل اینکه حالا شورای نگهبان با حضور اقلیت‌ها در شورا مخالفت کرده، فقدان حضور شورای نگهبان و نهاد مشابه نظارتی است. اینکه در حکومت محلی شوراهای شهر هستند که عوارض می‌گذارند و تصمیم می‌گیرند. حالا شورای شهر این قوانین را تصویب می‌کند و نظارت و تطبیقی بر آن نیست». او درباره اینکه چرا با وجود طرح بحث درباره حضور اقلیت‌ها در بحبوحه انتخابات، مسئله تا به امروز به طول انجامیده نیز به «شرق» گفت: «خب در این موضوع رسیدگی به آن طولانی شد و موعد انتخابات برخی نقدها وارد شد. بعد، این اتفاق دقیقا زمانی افتاده که در انتخابات شوراها نتیجه صلاحیت‌ها مشخص شده بود. این موضوع به مجلس رسید و نماینده اقلیت زرتشتی -جناب اختیاری- نامه‌ای را به آقای لاریجانی نوشت و ایشان هم پاراف کردند که وفق مقررات اقدام شود. مقررات را بیشتر از این توضیح ندادند. به همین خاطر پیش از انتخابات مسئله به اینجا رسید، اما حالا تفسیر دیگری مطرح است». عبدالله رمضان‌زاده، سخنگوی دولت اصلاحات، نیز در توییتی نوشته: «تعلیق عضویت عضو زرتشتی شورای شهر یزد با هیچ معیاری سازگار نیست». پیش از این علی مطهری، نایب‌رئیس مجلس، حکم دیوان عدالت اداری را «خلاف قانون» خوانده بود. دیوان عدالت اداری به دنبال شکایت یکی از نامزدهای شکست‌خورده در انتخابات شوراها، در شهریورماه حکم به تعلیق عضویت سپنتا نیکنام داده است. مبنای حکم دیوان عدالت اداری نظر فقهای شورای نگهبان است. آنها بخشی از قانون انتخابات شوراها را خلاف شرع اسلام می‌دانند. سپنتا نیکنام، نامزد زرتشتی انتخابات شورای شهر یزد، به‌عنوان نفر هفتم وارد شورای شهر یزد شد.

مغایر قانون اساسی

نعمت احمدی

حکایت صدور دستور موقت دیوان عالی مبنی بر عدم حضور نماینده منتخب در شورای شهر یزد، یک قصه پرغصه است. به باور من این اتفاق به حوادث انتخاباتیِ چندساله اخیر بازمی‌گردد. نتیجه‌ای که از این انتخابات به دست آمد، مورد قبول یک جناح از جناح‌های اداره‌کننده کشور نبود. در انتخابات مجلس تهران، لیست امید تماما رأی آورد. در انتخابات ریاست‌جمهوری، جناح راست با تمام قدرت وارد عرصه انتخابات شد و باورشان نمی‌شد که نماینده موردنظرشان رأی نیاورد. شورای نگهبان در این دوره به تنها انتخاباتی که در آن نقش ندارد- انتخابات شوراها- توجه کرد. بنا بر اصول قانون اساسی، نظارت بر انتخابات خبرگان، مجلس شورای اسلامی و ریاست‌جمهوری بر عهده شورای نگهبان است. در این بین انتخابات شورای شهر از این قاعده مستثناست. قبل از انتخابات شورای شهر و روستا، دبیر شورای نگهبان دستورالعملی صادر کردند که از نظر حقوقی در صلاحیت شورای نگهبان نبود؛ چون انتخابات شوراهای شهر و روستا زیرمجموعه شورای نگهبان نیست که دبیر شورای نگهبان این صلاحیت را داشته باشد تا راجع به شوراها و انتخابات آن اظهارنظر کند. اصل ۱۰۰ قانون اساسی که مربوط به شوراهاست، در کنار قانون عادی مربوط به شوراها، از نام‌نویسی و تأیید صلاحیت تا نظارت و گزارش تأیید انتخابات شوراها را به مجلس و هیئتی که مجلس تعیین می‌کند واگذار کرده است. بنابراین دستورالعملی که دبیر شورای نگهبان نوشته‌اند، از صلاحیت شورای نگهبان خارج است و مغایر اصول ۱۹، ۲۰ و فصل سوم قانون اساسی است. در این قوانین همه افراد فارغ از مذهب، قوم و زبانی که دارند، در مقابل قانون یکسان هستند.

این حرف که در جایی که اکثریت مسلمان هستند فرد غیرمسلمان نمی‌تواند در انتخابات شورای شهر و روستا نامزد شود، مغایر قانون اساسی است. در قانون اساسی ما این اصل استثنایی از مشروطه تا الان وجود دارد که اقلیت‌های دینی شناخته‌شده- مسیحیت، یهود و زرتشتی- فارغ از تعداد و جمعیتشان در مجلس نماینده داشته باشند. در مجلس که قانون‌گذاری می‌کنند، قانون اساسی به صراحت حضورشان را مغایر با شرع و منافع ملی ندانسته است، در شوراها که قانون‌گذاری نمی‌کنند! بنابراین چنین نگاهی به این شخص که نه قانون‌گذاری که عهده‌دار تصمیم‌گیری‌های اداری یک شهر است و منتخب مردم، مغایر قانون اساسی است.

اما آنچه اتفاق افتاد

زمانی برای نام‌نویسی به‌منظور شرکت در انتخابات شوراها تعیین شد. هیئتی از طرف مجلس برای نظارت بر انتخابات مشخص شد. این هیئت سوابق نامزدها را از مراجع چهارگانه گرفتند و آنانی که سوءسابقه‌ای نداشتند که بنا بر آن از حقوق اجتماعی‌شان محروم شوند، وارد رقابت شدند. اسامی این افراد به فرمانداری‌ها ابلاغ و انتخابات برگزار شد. مردم رأی دادند و انتخابات هم تأیید شد. در تاریخ خواهد ماند که با وجود اینکه شورای نگهبان در انتخابات شورای شهر و روستا نقشی نداشت، این نگاه را به انتخابات متوجه کرد.

دیوان عدالت در حال حاضر دستور موقت صادر کرده است. به باور من خود دیوان عدالت باید از این دستورالعمل عدول کند؛ چون این دستورالعمل مغایر قانون اساسی و قانون عالی ناظر بر انتخابات شوراهاست و هم به این خاطر که دستورالعملِ دبیر شورای نگهبان مغایر روح کلی قانون اساسی است. امیدوارم بزرگان در این مسئله ورود کنند و این موضوع را که مغایر حقوق مردم- ذیل فصل سوم قانون اساسی- است، برطرف کنند تا این اتفاق در سابقه تاریخی ما نماند.

خبر

اعلام ۴ مرز مجاز زمینی تردد زائران اربعین

● **پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت کشور:** سخنگوی ستاد مرکزی اربعین حسینی، مرزهای مجاز زمینی برای تردد زائران اربعین حسینی و چگونگی تقسیم‌بندی زائران استان‌های کشور برای تردد از طریق این مرزها را اعلام کرد. شهریار حیدری گفت: مرز مهران در استان ایلام، مرزهای شلمچه و چزابه در استان خوزستان و مرز خسروی در استان کرمانشاه، مرزهای مجاز زمینی برای تردد زائران اربعین حسینی (ع) در سال جاری هستند.

۲۴ مهر، پانزدهمین جلسه دادگاه تجدیدنظر فساد نفتی

● **ایسنا:** وکیل‌مدافع شرکت نفت گفت: پانزدهمین جلسه رسیدگی به اتهامات دو متهم پرونده موسوم به فساد نفتی، ۲۴ مهر برگزار می‌شود. غلامرضا مهدوی افزود: احتمالا جلسه دوشنبه هفته آینده، آخرین جلسه رسیدگی باشد. این جلسه دادگاه نیز مانند جلسات گذشته، علنی برگزار می‌شود.

دادگاه سعید مرتضوی بدون حضور او برگزار شد

● **ایرنا:** دادگاه مدیرعامل سابق سازمان تأمین اجتماعی روز گذشته در شعبه ۲۲ دادگاه تجدیدنظر بدون حضور او و به صورت غیرعلنی برگزار شد. وکیل سازمان تأمین اجتماعی دراین‌باره، گفت: دادگاه به دلیل بیماری سعید مرتضوی بدون حضور او برگزار شد؛ چون وکیلش اعلام کرد که مرتضوی قادر به حرکت نیست. همچنین وکیل مرتضوی گواهی پزشکی به دادگاه ارائه داد و از مرتضوی دفاع کرد. مجتبی نظری ادامه داد: سعید مرتضوی درباره تحصیل مال نامشروع و تصدی غیرقانونی با حکم دادگاه بدوی، به حبس و پرداخت جزای نقدی محکوم شده بود که سال گذشته با اعتراض ما و سعید مرتضوی، پرونده به دیوان‌عالی ارسال شد و در نهایت با نظر دیوان به شعبه ۲۲ دادگاه تجدیدنظر برای بررسی ارسال شد. او افزود: بخش دیگری از پرونده سعید مرتضوی که مربوط به تصرف غیرقانونی و اهمال در انجام وظیفه بود، با اعتراض ما و سعید مرتضوی به شعبه ۶۸ دادگاه تجدیدنظر استان ارجاع داده شد که همچنان در حال بررسی است. در این جلسه هم بحث تصدی غیرقانونی مرتضوی در سازمان تأمین اجتماعی بررسی شد و احتمال داده می‌شود که ختم رسیدگی این پرونده را اعلام کنند. نظری با بیان اینکه فعالیت سعید مرتضوی در سازمان تأمین اجتماعی غیرقانونی بوده است، گفت: ما نمی‌خواستیم این فرد چنین سمتی در سازمان تأمین اجتماعی داشته باشد؛ چون طبق قانون واجد شرایط نبوده و تمام پولی که به‌عنوان حقوق و مزایا دریافت کرده بوده، غیرمشروع است. قرار است دادگاه رسیدگی به اتهام سعید مرتضوی درباره پرونده کهریزک امروز برگزار شود.

دستگیری چندین تروریست در ایام محرم

● **خانه ملت:** وزیر اطلاعات از دستگیری چندین تروریست که قصد انجام اقدامات ضدامنیتی در ایام محرم را داشتند، خبر داد و گفت: تعداد اندکی از افراد به وسیله وزارت اطلاعات شناسایی و دستگیر شده‌اند و با وجود اینکه توطئه و اقدامات ضدامنیتی داشتند، به لطف خدا، دعای مردم و برکت ایام عاشورا خنثی شد. حجت‌الاسلام محمود علوی، با بیان اینکه این افراد در استان‌های مختلف قصد انجام اقدامات ضدامنیتی داشته‌اند، افزود: تعداد این افراد زیاد نبوده است و فعالیت‌های آنها نیز به صورت تیمی نبوده و بیشتر نفرات پراکنده بوده‌اند.

تبرئه «حسین موسویان» در یک پرونده اقتصادی

● **ایسنا:** حسین موسویان، دیپلمات پیشین، از اتهام مطروحه در یک پرونده اقتصادی تبرئه شد. پرونده یادشده در شعبه ۹ دادگاه کیفری یک استان تهران رسیدگی و حسین موسویان از اتهام مطروحه در این پرونده تبرئه شد و اکنون پرونده با اعتراض مرجع قضائی به دیوان‌عالی کشور ارسال شده است.

برگزاری کمیسیون مشترک امنیتی ایران و ترکیه

● **پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت کشور:** روز گذشته، با حضور مدیرکل امنیتی وزارت کشور و مقام هم‌تراز ترک، کمیسیون مشترک امنیتی ایران و ترکیه برگزار شد. جواد زرین‌کلاه، مدیرکل امنیتی وزارت کشور، با بیان اینکه از برگزاری آخرین نشست در دو ماه قبل تاکنون پیشرفت‌های زیادی در روابط دو کشور اتفاق افتاده است، گفت: هم‌گرایی دو کشور در همه زمینه‌ها به پیش می‌رود. باید همه مسائل و مشکلات امنیتی، مرزی، مواد مخدر، زندان‌ها و گمرک و نیز مشکلاتی که وجود دارد، پیگیری شود. احمد اوشار، معاون قائم‌مقام وزیر کشور ترکیه، نیز گفت: آنچه مهم است، صرفا برگزاری نشست و دیدار و امضای تفاهم‌نامه نیست؛ بلکه اجرا مهم‌تر است. خوشبختانه شاهد هستیم که روابط دو کشور ایران و ترکیه در ابعاد تجاری، سیاسی و... به طور روزافزونی در حال گسترش است.